

## “TA’LIM MUASSASASI RAHBARINING BOSHQARUV MADANIYATI”

Navoiy innovatsiyalar universiteti

**Ijtimoiy-gumanitar fanlar kafedrası**  
**pedagogika va psixologiya ta’lim yo‘nalishi**

**5-kurs talabasi:** Muxammadiyeva Zarnigor Sayfiddinovna

**Ilmiy rahbar:** Z.J. Rahimov

Bitiruv malakaviy ishi

### **Kirish**

Bugungi kunda ta’lim tizimi jamiyat taraqqiyotining asosiy harakatlantiruvchi kuchi sifatida e’tirof etiladi. Har qanday davlatning rivojlanishi, uning iqtisodiy va ijtimoiy barqarorligi bevosita ta’lim sifati bilan chambarchas bog‘liqdir. Shu sababli ta’lim muassasalarini samarali boshqarish masalasi dolzarb ahamiyat kasb etadi.

Ta’lim muassasasining muvaffaqiyati ko‘p jihatdan uning rahbarining shaxsiy va kasbiy sifatlariga bog‘liq. Rahbar nafaqat ma’muriy boshqaruvni amalga oshiradi, balki pedagogik jamoani birlashtiradi, ta’lim jarayonini tashkil etadi va uning sifatini nazorat qiladi. Shu jarayonda uning boshqaruv madaniyati alohida ahamiyatga ega bo‘ladi.

Boshqaruv madaniyati rahbarning kasbiy bilimlari, axloqiy fazilatlari, kommunikativ ko‘nikmalari va tashkiliy qobiliyatlarining yaxlit tizimi sifatida namoyon bo‘ladi. Zamonaviy ta’lim muassasasida rahbar innovatsion fikrlashga ega, strategik qarorlar qabul qila oladigan va jamoani samarali boshqara oladigan shaxs bo‘lishi kerak.

## I bob. Ta'lim muassasasini boshqarishning nazariy asoslari

Ta'lim muassasasini boshqarish — bu murakkab, ko'p bosqichli va tizimli jarayon bo'lib, u rejalashtirish, tashkil etish, muvofiqlashtirish, nazorat qilish va tahlil qilish funksiyalarini o'z ichiga oladi.

### 1.1 Rejalashtirish funksiyasi

Rejalashtirish ta'lim muassasasining kelajakdagi maqsadlarini belgilash va ularga erishish yo'llarini ishlab chiqishni anglatadi. Rahbar strategik fikrlash asosida qisqa va uzoq muddatli rejalarni tuzadi.

### 1.2 Tashkil etish funksiyasi

Tashkil etish jarayonida rahbar pedagogik jamoa faoliyatini muvofiqlashtiradi, vazifalarni taqsimlaydi va resurslardan samarali foydalanishni ta'minlaydi.

### 1.3 Nazorat va tahlil

Nazorat qilish orqali bajarilgan ishlar sifatini aniqlash mumkin. Tahlil esa mavjud kamchiliklarni aniqlab, ularni bartaraf etish imkonini beradi.

Zamonaviy boshqaruv nazariyalariga ko'ra, samarali rahbar:

strategik fikrlovchi

tezkor qaror qabul qiluvchi

jamoa bilan ishlay oladigan

innovatsion yondashuvga ega shaxs bo'lishi kerak

## II bob. Boshqaruv madaniyatining mohiyati va tarkibi

Boshqaruv madaniyati — bu rahbarning kasbiy faoliyatida namoyon boʻladigan bilim, koʻnikma, qadriyat va shaxsiy fazilatlar majmuasidir. U taʼlim muassasasining samarali faoliyat yuritishida asosiy omillardan biri hisoblanadi.

### **2.1 Kasbiy madaniyat**

Rahbar oʻz sohasini chuqur bilishi, pedagogika, psixologiya va boshqaruv fanlaridan yetarli bilimga ega boʻlishi zarur.

### **2.2 Kommunikativ madaniyat**

Rahbarning nutqi aniq, ravon va tushunarli boʻlishi kerak. U pedagoglar, oʻquvchilar va ota-onalar bilan samarali muloqot oʻrnatishi lozim.

### **2.3 Axloqiy madaniyat**

Halollik, adolat, masʼuliyat, intizom va insonparvarlik rahbar shaxsining asosiy fazilatlaridir. Axloqiy yetuk rahbar jamoada ishonch muhitini yaratadi.

### **2.4 Tashkiliy madaniyat**

Ishni toʻgʻri rejalashtirish, vaqtni boshqarish va resurslardan samarali foydalanish rahbarning muhim koʻnikmalaridan hisoblanadi.

Iii bob. Boshqaruv madaniyatini rivojlantirish yoʻllari

Rahbarning boshqaruv madaniyatini rivojlantirish uzluksiz jarayon boʻlib, u quyidagi yoʻnalishlarda amalga oshiriladi:

### **3.1 Uzluksiz taʼlim va malaka oshirish**

Rahbar doimiy ravishda yangi bilim va koʻnikmalarni egallashi, seminar va treninglarda ishtirok etishi lozim.

### **3.2 Innovatsion texnologiyalarni joriy etish**

Raqamli texnologiyalar, elektron boshqaruv tizimlari va zamonaviy pedagogik metodlardan foydalanish boshqaruv samaradorligini oshiradi.

### **3.3 Jamoa bilan hamkorlik**

Rahbar jamoa fikrini inobatga olishi, ularni qaror qabul qilish jarayoniga jalb etishi va sog'lom muhit yaratishi zarur.

### **3.4 Motivatsiya va rag'batlantirish**

Pedagoglarni rag'batlantirish ularning ishga bo'lgan qiziqishini oshiradi va mehnat samaradorligini kuchaytiradi.

#### **Iv bob. Boshqaruv madaniyatining amaliy ahamiyati**

Boshqaruv madaniyati yuqori bo'lgan rahbar faoliyati natijasida ta'lim muassasasida quyidagi ijobiy o'zgarishlar yuz beradi:

ta'lim sifati sezilarli darajada oshadi

pedagogik jamoa barqaror ishlaydi

o'quvchilar bilim darajasi yaxshilanadi

muassasaning nufuzi va obro'si oshadi

innovatsion muhit shakllanadi

Bunday rahbarlar ta'lim tizimining rivojlanishida muhim rol o'ynaydi va jamiyat taraqqiyotiga bevosita hissa qo'shadi.

## Хулоса

Хулоса қилиб айтганда, та'лим муассасаси раҳбарининг бoshқарув маданияти замонaviy та'лим тизимининг ажралмас қисми ҳисобланadi. U та'лим сифати, педагогик жамоа самарadorлиги ва умумий муҳитга bevosita та'sир ko'rsatadi.

Shu sababli rahbarlarning kasbiy tayyorgarligi, boshqaruv ko'nikmalari va axloqiy madaniyatini rivojlantirish bugungi kunning eng muhim vazifalaridan biridir. Faqatgina yuqori boshqaruv madaniyatiga ega rahbarlar zamonaviy ta'lim muassasasini muvaffaqiyatli boshqara oladi.